

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 135/2014-18

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 7. marca 2014 v senáte zloženom z predsedu Ladislava Orosza (sudca spravodajca), zo sudkyne Ľudmily Gajdošíkovej a sudcu Jána Lubyho predbežne prerokoval sťažnosť M. P., zastúpenej advokátkou JUDr. Miroslavou Husovskou, Weberova 2, Prešov, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Krajského súdu v Košiciach v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 198/2012, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. P. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 20. novembra 2013 doručená sťažnosť M. P. (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti

v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 198/2013.

Z vyžiadaného spisu, zo sťažnosti a z jej príloh ústavný súd zistil, že sťažovateľka sa v procesnom postavení navrhovateľky v konaní vedenom Okresným súdom Košice I (ďalej len „okresný súd“) domáha vyporiadania bezpodielového spoluvlastníctva manželov. Súd prvého stupňa vo veci rozhodol rozsudkom sp. zn. 23 C 222/2003 z 3. februára 2012, proti ktorému podal odporca odvolanie. Vec bola následne okresným súdom 22. júna 2012 predložená krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní, pričom ku dňu predbežného prerokovania sťažnosti ústavným súdom ešte nebolo o odvolaní odporcu rozhodnuté.

Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uvádza:

«Dňa 20. 06. 2013, a to skoro 12 mesiacov od doručenia spisu krajskému súdu, sťažovateľka prostredníctvom svojej právnej zástupkyne zaslala na Krajský súd v Košiciach Žiadosť o rozhodnutie, v ktorom požiadala odvolací súd, aby vo veci rozhodol, nakoľko od času doručenia odvolania uplynulo takmer 12 mesiacov.

Následne nahliadnutím do súdneho spisu dňa 05. 09. 2013 sťažovateľka zistila, že zhodou okolností práve v deň doručenia žiadostí o rozhodnutie odvolací súd Uznesením zo dňa 20. 06. 2013 vrátil vec súdu prvého stupňa za účelom opravy nesprávneho písomného vyhotovenia výroku vyhláseného rozsudku, a to z dôvodu, že zistil rozdiely medzi písomným vyhotovením výroku rozhodnutia a medzi vyhláseným rozsudkom. Uvedené rozdiely majú spočívať v tom, že v odseku 3 Rozsudku absentuje ekvivalent sumy v slovenských korunách, v bode 3 v ods. 2 absentuje okrem ekvivalentu slovenských korún aj súčet súm a v ods. 4 nie je opísaný presne text vyhláseného rozhodnutia.

Sťažovateľka bola predmetným uznesením a najmä dátumom jeho vydania značne zaskočená, pričom v tejto súvislosti vyvstáva otázka, prečo odvolaciemu súdu trvalo takmer jeden rok, aby zistil chyby v písaní v Rozsudku a samotným odvolaním sa zatiaľ vôbec nezaoberal? Zároveň je sťažovateľka nútená dať do pozornosti tú skutočnosť, že odvolací súd vrátil vec súdu prvého stupňa len z dôvodu chýb v písaní, avšak samotný odvolací súd

svoje vrátenie veci odôvodnil ust. § 146 zákona č 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok, ktorý pojednáva o náhrade trov konania.

Na základe vyššie uvedeného sťažovateľka dáva do pozornosti, že od podania predmetného odvolania po vrátenie veci na opravu zo strany Krajského súdu v Košiciach uplynulo takmer 12 mesiacov, pričom v zmysle ust. § 100 ods. 1 OSP: „Len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá“ Sťažovateľka má teda za to, že už týmto konaním Krajského súdu v Košiciach došlo k zbytočným a najmä opakovaným prieťahom v konaní.»

Sťažovateľka ďalej uvádza, že „... od doručenia spisu na súd prvého stupňa uplynulo skoro dva mesiace a okresný súd nevykonal žiaden úkon k vydaniu opravného uznesenia v zmysle ust. § 164 OSP“.

Podľa názoru sťažovateľky „konaním, resp. nekonaním Krajského súdu v Košiciach došlo a postupom Okresného sudu Košice I aj naďalej dochádza k porušovaniu práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, pričom takáto nečinnosť konajúceho súdu nemôže byť predsa na ťarchu účastníka konania, ktorý sa riadne domáha ochrany svojho práva“.

Sťažovateľka žiada o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia vo výške 5 000 €, ktoré odôvodňuje svojou povinnosťou „trpieť stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádza až do konečného rozhodnutia súdu“.

Na základe uvedenej argumentácie sa sťažovateľka domáha, aby ústavný súd po prijatí jej sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľky M. P... na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd postupom Krajského súdu v Košiciach vedenom pod sp. zn. 2 Co/198/2013 porušené bolo.

Okresnému súdu Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 23 C/222/2003 a Krajskému súdu v Košiciach ako odvolaciemu súdu prikazuje konať tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sťažovateľke M. P... priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 5.000,- Eur, ktoré je Krajský súd v Košiciach povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

Krajskému súdu v Košiciach ukladá zaplatiť trovy právneho zastúpenia ustanovenému právnenému zástupcovi: JUDr. Miroslava Husovská... za zastupovanie v konaní pred Ústavným súdom SR, vo výške 275,94 Eur do 1 mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy

podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide predovšetkým vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, alebo aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05). Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Sťažovateľka namieta, že postupom krajského súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 2 Co 198/2013 došlo k porušeniu jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a to najmä z tohto dôvodu, že krajský súd do podania sťažnosti nerozhodol o odvolaní odporcu proti rozsudku súdu prvého stupňa.

Sťažovateľka v odôvodnení sťažnosti poukazuje i na prietahy v postupe okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 23 C 222/2003, pričom v petite sťažnosti sa tiež domáha, aby ústavný súd prikázal okresnému súdu konať „... *tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá*“, avšak neuvádza, že sa domáha aj vyslovenia porušenia označených práv vo vzťahu k postupu okresného súdu.

Ústavný súd je v zmysle § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde viazaný návrhom na začatie konania, pričom táto viazanosť sa týka v prvom rade návrhu na rozhodnutie (petitu) predloženého navrhovateľom (sťažovateľkou). Z uvedeného dôvodu sa ústavný súd pri predbežnom prerokovaní nezaoberal preskúmaním postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 23 C 222/2003, pričom časť odôvodnenia sťažnosti, v ktorej sťažovateľka poukazuje aj na prietahy v postupe okresného súdu, považoval len za súčasť jej právnej argumentácie. Navyše ústavný súd poukazuje na svoj nález sp. zn. IV. ÚS 199/2012 z 3. júla 2012, v ktorom už vyslovil porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jej práva čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 23 C 222/2003 a prikázal mu konať bez zbytočných prietahov.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo na inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želaného stavu, t. j. stavu právnej istoty dochádza v zásade až právoplatným rozhodnutím súdu alebo štátneho orgánu. Preto na naplnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (napr. I. ÚS 10/98, III. ÚS 224/05).

Na účely preskúmania opodstatnenosti sťažnosti si ústavný súd vyžiadal súdny spis sp. zn. 23 C 222/2003, z ktorého zistil, že vec bola predložená krajskému súdu na rozhodnutie o odvolaní 22. júna 2012. V čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu sa spis nachádzal na okresnom súde po tom, čo mu ho krajský súd uznesením sp. zn. 2 Co 198/2012 z 20. júna 2013 vrátil na opravu nesprávneho písomného vyhotovenia výroku vyhláseného rozsudku. Spis bol po vykonaní opravy opätovne predložený krajskému súdu 17. decembra 2013 na rozhodnutie o odvolaní.

Z uvedeného vyplýva, že v čase doručenia sťažnosti ústavnému súdu (20. novembra 2013) bol spis mimo dispozície krajského súdu, a to až do 17. decembra 2013, t. j. v tom čase nemohol porušovať základné právo sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy ani jej právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Na túto skutočnosť ale podľa názoru ústavného súdu nemožno aplikovať už citovanú ustálenú judikatúru, v zmysle ktorej ústavný súd odmietne sťažnosť ako zjavne neopodstatnenú, ak v konaní pred všeobecným súdom vznikne taká procesná situácia alebo procesný stav, ktoré reálne nepripúšťajú porušovanie toho základného práva, ktorého porušenie v danom prípade sťažovateľka namieta, a to preto, že v čase doručenia sťažnosti okresný súd len opravoval chyby v písomnom vyhotovení svojho rozsudku sp. zn. 23 C 222/2003 z 3. februára 2012 na základe pokynu krajského súdu, ktorý mu bol daný uznesením sp. zn. 2 Co 198/2012 z 20. júna 2013. V odôvodnení tohto uznesenia krajský súd uviedol: *„Po vykonanej oprave opäť súd prvého stupňa predloží vec odvolaciemu súdu na rozhodnutie o odvolaní.“*

Z uvedeného dôvodu ústavný súd považoval za potrebné zaujať hodnotiaci postoj k doterajšiemu priebehu konania pred krajským súdom z hľadiska toho, či v ňom v dôsledku postupu krajského súdu mohlo dôjsť k zbytočným prieťahom.

V súvislosti s predbežným prerokovaním sťažnosti ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, z ktorej vyplýva, že nie každý zistený prieťah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. II. ÚS 57/01, I. ÚS 48/03, III. ÚS 59/05). Pojem „zbytočné prieťahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý treba

vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého štátneho orgánu nemusí vyznačovať takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priet'ahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00). V prípade, keď ústavný súd pri predbežnom prerokovaní s'ťažnosti zistí, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priet'ahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, s'ťažnosť spravidla odmietne ako zjavne neopodstatnenú (napr. I. ÚS 41/01, I. ÚS 57/01, III. ÚS 59/05).

Vychádzajúc zo svojich zistení, ústavný súd konštatuje, že v konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci ide o konanie prebiehajúce na krajskom súde, ktoré do dňa predbežného prerokovania s'ťažnosti ústavným súdom trvá už dlhšie ako 1,5 roka, pričom ale na ťarchu krajského súdu nemožno pripísať obdobie od 20. júna 2013 do 17. decembra 2013 (takmer 6 mesiacov), počas ktorého bol spis mimo dispozície krajského súdu, keďže ho odvolací súd vrátil súdu prvého stupňa na opravu rozsudku. Ústavný súd nespochybňuje tvrdenie s'ťažovateľky, že krajský súd mohol v namietanom konaní postupovať aj efektívnejšie, napriek tomu ale zastáva názor, že priet'ahy v postupe krajského súdu nemožno v konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci kvalifikovať ako zbytočné priet'ahy, a teda porušenie jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

V prípade, keď ústavný súd pri predbežnom prerokovaní s'ťažnosti zistí, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačuje takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priet'ahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, s'ťažnosť spravidla odmietne ako zjavne neopodstatnenú (napr. I. ÚS 41/01, I. ÚS 57/01, III. ÚS 59/05).

Ústavný súd pri predbežnom prerokovaní s'ťažnosti dospel k záveru, že postup krajského súdu v namietanom konaní nie je poznamenaný priet'ahmi takej intenzity, že by ich bolo možné kvalifikovať ako zbytočné priet'ahy v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, a preto ju podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol ako zjavne neopodstatnenú.

Vzhľadom na skutočnosť, že sťažnosť bola odmietnutá, bolo už bez právneho významu, aby ústavný súd rozhodoval o ďalších návrhoch sťažovateľky.

Nad rámec tohto rozhodnutia ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že v prípade, ak krajský súd bude v ďalšom priebehu namietaného konania nečinný, resp. bude konať neefektívne, odmietnutie sťažnosti nebráni tomu, aby sa sťažovateľka opätovne uchádzala prostredníctvom sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o ochranu svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. marca 2014